

Szerkesztőségi iroda:

Nagybeeskerek,
Zápolya-utca 1-ső szám,
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybeeskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizeté-
sek és a lap szétküldésére vo-
natkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁI

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. BRÁJEF LAJOS.

XXXVIII. évfolyam 122. szám.

Előfizetési árak:

Egész évre ———— 24 kor.
Félévre ———— 12 .
Negyedévre ———— 6 .
Egy hóra ———— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési
irodáiban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
minden nap délután 5 órakor.

Kedd, június 1.

Nagybeeskerek, 1909.

Mezőgazdasági politikánk.

— június 1.

A helyes irányban való előrehaladás és sikeres munkálkodás fontos eszköze, sőt elengedhetetlen feltétele az, hogy időről-időre megálljunk és a befutott utra visszatekintsünk. Nemcsak a jövőben való reményt és bizalmat merithetünk a mult eredményeiből, hanem ezek szolgáltatják a legbecsebb utmutatásokat is a jövő teendőire nézve, mert belőlük állapíthatjuk meg azt, hogy mily közel vagy mily távol vagyunk célunktól és mily feladatok a legfontosabbak célunk munkálása szempontjából.

Ennek az igazságnak köszöni az a munka is létrejöttét, amely most jelent meg a földmivelési miniszter kiadásában „Három év Magyarország mezőgazdasági politikájában” címmel. Ez a munka visszapillantás a földmivelésügyi tárcának utolsó 3 évi működésére. Meg akarja mutatni, hogy mi történt ezen idő alatt, azért, hogy egyrészt a jövőben megoldandó feladatok annál világosabban álljanak előttünk, másrészt pedig mód nyujtassék az illetékes köröknek a tárca működését illetőleg a tárgyi-lagos hozzászólásra.

Ha végig tekintünk az ezen eredetileg kisebb ismertetésnek szánt, de később az anyag bősége következtében feldolgozás közben terjedelmes füzeté növekedett munkában foglalt tevékenységen, úgy annak fő jellemvonását az egyes termelési ágak egyenletes gondozásán kívül az állam támogatására leginkább rászoruló népréteg érdekeinek az istapolásában fogjuk találni.

Az a körülmény, hogy a szociális téren reá váró köteleességek teljes tudatában igyekezett a tárca ezeknek megfelelni és a termelési ágak fejlesztésénél is abból a szempontból indult ki, hogy a mezőgazdaság fejlesztése csak úgy nyugszik szilárd alapon, ha a földet közvetlen megmunkáló munkás és kisbirtokos is minél nagyobb hasznát látja a mezőgazdaság produktivitása emelkedésének, magyarázza meg a mezőgazdasági munkásügynek és a birtokpolitikai kérdéseknek az előtérbe nyomulását. Fontos törvényhozási intézkedések jelzik az e téren kifejtett működést.

Ebbe a korszakba esik a gazdasági munkaházokról szóló törvény, valamint a cselédtörvény meghozatala, hasonlóképp a birtokrendezésről szóló fontos törvények megalkotása és a birtokpolitika új fejlődésének korszakát megnyitó telepítési és ingatlan feldarabolási törvényjavaslat kidolgozása.

Másfelől a tárca teljes tudatában van annak, hogy népünk nagy rétegeinek állandó boldogulására is csak úgy lehet számítani, ha a nagy- és középbirtok gyakorlati példájában, és vezető erejében megtalálják fejlődésük helyes irányát és biztosítékait és ezért nem lehet végzetesebb politika mint az, mely ezen vezető osztályok tekintélyét, súlyát és erejét a helyett, hogy fokozná és emelné, gyengíteni törekednek. Ennek szem előtt tartásával a tárca törekvése arra irányult, hogy a nagy és középbirtok jogos érdekeinek előmozdításával a széles népréteg számára munkaalakat és anyagi támaszt teremtsen, másrészt pedig az annyira fontos szellemi és erkölcsi vezetést biztosítsa.

Emellett, az egyes, a nemzet életgyökereit alkotó gazdasági ágaknak a gondozásáról sem feledkezett meg a tárca; az állattenyésztés fejlesztéséről, a marokkói sáskairtasáról és a borhamisításról szóló törvények meghozatala, a takarmányhiány enyhítésére irányuló akció, az állati oltóanyagok állami termelésére, az öntözés fejlesztésére, a növények állati és növényi ellenségeinek irtására vonatkozó intézkedéseit épp oly kétségtelenül bizonyítják ezt, mint a sikeres termelés alapfeltételét képező gazdasági szakoktatás kérdésének folytonos fejlesztése, melynek érdekében a földmivésiskolák számát gyarapította, a vallás- és közoktatásügyi miniszterrel egyetértőleg a gazdasági népiszkolákról szóló törvényjavaslatot előkészítette, a gazdasági tanintézeteket átszervezte, fejlesztette a kertészeti és erdészeti szakoktatást, felendítette a népies szakirodalmat és a katonák gazdasági oktatásáról gondoskodott.

A tárca sokoldalú működését nagy vonásaiban vázolni nehéz. A fentiek kiegészítéseként csak a gazdasági termények értékesítésére nézve oly fontos vizi hálózat kiépítését célzó a vizi beruházásokról szóló törvényjavaslatot és a tárcának azt a törekvését kívánjuk felemlíteni, mely az Ausztriával létesített kiegyezésnél és a külföldi viszonylatokban a magyar mezőgazdaság értékesítése számára piacot biztosított, anélkül, hogy hazánk mezőgazdaságára zudította volna a külföld versenyét. Nem feledkezhetünk meg végül a tárca azon munkásságáról sem, hogy a dolgok nagy összefüggését tekintve, nem maradt meg a mezőgazdaság fejlesztéséhez közvetlenül szükséges intézkedéseknél, hanem ezek körén túl terjeszkedve, az östermeléstől és a termeszettől nyert anyagoknak az emberi élvezetre való alkalmassá tételét igyekezett előmozdítani és felelőskörében a közegészségügyi szolgálására törekedett, a husvizsgálati szabályrendelet, a tőgy-gümőkór irtása, a tuberkulózis terjesztése által egyaránt.

Hoznák bár ezek az intézkedések a magyar mezőgazdaság viruló továbbfejlődését magukkal!

Az orsz. közigazgatási konferencia.

— A herkulesfürdői gyűlés. —

— június 1.

A Vármegyei Tisztviselők Országos Egyesülete országos közigazgatási konferenciát rendezett a pünkösdi ünnepek alatt Herkulesfürdőn.

A konferencián, amelyre az ország minden vidékéről mintegy hatszáz tisztviselő gyűlt össze, több jelentős határozatot hoztak, melyek között legfigyelemreméltóbb a közigazgatási tisztviselőknek az az álláspontja, hogy a vármegyei pénztárak visszaállítását nem kívánják, hanem a számvevőségeket igen.

Nagy tetszéssel fogadták Andrássy Gyula gróf belügyminiszter és Hadik János gróf államtitkár üdvözlő táviratait, nagy figyelmet keltettek továbbá Horváth Józsefnek, a „Vármegye” szerkesztőjének s Fazekas elnök bezáró beszédének az esetleges új nemzeti ellenállásra célzó kijelentései. Készek az új harcra — ha arra komoly szükség lenne, amint azt Horváth József az egész gyülekezet általános helyeslése között kijelentette.

A konferencián Torontál vármegyéből a következők vettek részt: Jankó Ágoston és neje, dr. Vinczehidny Ernő, Antalffy Zsiross Imre és

neje, Baár Jenő és neje, Bánlaky András, dr. Bernády Dániel és neje, Fóris József és neje, Krevráth Ármán, Radonics Gyula, Tóth Béla, ifj. Tullics György, Stöber Mihály és neje, Nánásy Imre és neje, Bielek Zoltán és neje, Brenda Mózes és neje, Demkó István.

A konferenciáról egyébként a következő tudósítást kaptuk:

Az országos értekezlet munkája vasárnap reggel kilenckor kezdődött. A teljes ülést megelőzőleg a konferencia tagjai három szakosztályban tárgyalták a nagy értekezlet elé terjesztendő kérdéseket és pedig az általános szakosztály Dokus Gyula zempléni alispán elnökelete alatt foglalkozott a népesség csökkenése meggátolásának és a kivándorlás korlátozásának kérdésével, a közigazgatási szakosztály Koller Sándor veszprémi alispán elnökelete alatt a vármegyei pénztárak és számvevőségek visszaállításának s a közegészségügyi novellának kérdésével, a gyámhatósági szakosztály Langos Kálmán pestmegyei árvaszéki elnök vezetése alatt a gyámhatósági felelősség újraszervezésével.

A gyámhatósági szakosztály táviratilag üdvözölte Hattyafi Dezső fehérmegyei árvaszéki elnököt a gyámhatósági törvényről szóló munkájának megjelenése alkalmával.

A szakosztályok üléseiről a tagok a színházterembe mentek a teljes ülésre.

A teljes ülésen Issekutz Aurél, Krassószörényvármegye alispánja üdvözölte a vendégeket, majd Fazekas Ágoston elnök, Pestvármegye alispánja megnyitotta az értekezletet s egyben felolvasta Andrássy Gyula gróf belügyminiszter és Hadik János államtitkár üdvözlő távirataikat, amire az értekezlet elhatározta, hogy mindkettőjüket, azonkívül Wekerle Sándor miniszterelnököt táviratilag üdvözli.

Ezután Majzik Viktor hevesvármegyei alispán tartalmas felolvasást tartott a közigazgatás legszükségesebb reformintézkedéseiről.

Horváth József (marosújvári) orsz. képviselő a megyei tisztviselők multjáról, jelenéről és jövőjéről tartott szabad előadást.

Benkó Albert dr. Jász-Nagykun-Szolnokmegye alispánja a közigazgatásban szükséges gyakorlati szellemről tartott előadást.

Utána Perényi Kálmán esztergomi alispán határozati javaslatot terjesztett be, hogy intezzen feliratot a vármegyei tisztviselők országos egyesülete a kormányhoz, s megkeresést az összes törvényhatóságokhoz, hogy az ágyasság s az egygyermekrendszer megszüntetését, valamint a szegényügy rendezését célzó törvényhozási s illetve törvényhatósági, közigazgatási és társadalmi, célravezető intézkedéseket, mielőbb megtegyék.

Szabó Géza pestvármegyei tb. főjegyző a közigazgatási szakosztály határozati javaslatát terjesztette elő, amely szerint a konferencia, mely szernt a vármegyei pénztárak visszaállítását nem kívánja, de a számvevőségek visszaállítását igen.

Szabovlyevits Dusan zombori főszolgabírónak terjedelmes munkáját arról a kérdéssel, hogy miként hajtható végre a közegészségügyi novellának a községi és körorvosok látogatási és fuvarjainak megállapítására vonatkozó rendelkezése, kiadták az egyesület igazgatótanácsának.

Balaton Gyula óbecsei főszolgabíró az iránt terjesztett be határozati javaslatot, hogy intezzen az egyesület feliratot a kormányhoz „nép- és munkáskérdéseket védő központok” szervezése érdekében.

Dudits Pál pestmegyei árvaszéki ülnök a gyámhatósági felelősség rendszerének újraszervezése érdekében terjesztett be határozati javaslatot.

Miután a konferencia az összes határozati javaslatokat egyhangulag elfogadta, Fazekas Ágoston elnök lelkes szavakkal berekesztette a konferenciát.

Délután 2 órakor lakoma volt, a melyen számos felköszöntő hangzott el.

A lakoma után a fürdő környékét tekintette meg a társaság. Este közös vacsora volt s azt tánc követte.

Pünkösdi hétfőjén Orsovára s onnan hajón az Al-Dunán végig Báziasig rándult a társaság.

HIREK.

Tájékoztató.

A fürdő (telefon 118. sz.) minden nap reggeli 6 órától kezdve az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden hétfő, szerda és pénteken déltől 3/45 óráig délután. Ugyanazon napokon este 5-től 7 óráig urak részére is Vileki hölgyek részére minden nap délután 5-ig. A kádfürdő reggeltől este 7-ig nyitva marad. Zuhanyfürdő minden nap délután.

A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület ingyenes olvasóhelyisége és könyvtára nyitva van mindennap d. u. 5 órától este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon d. u. 2 órától este 10-ig.

Június 6. Róm. kath. hitközség közgyűlése.

Június 6. Arvaházi körgyűlés.

Sötét pünkösd.

A legmagasabb régiókban szárnyaló poéták sem nevezhették az idei pünkösdünnepet piros pünkösdnek. Sem a nap ragyogó pirostüzes színét, sem pedig a buján pirosuló pünkösdűrszákát nem láthatuk. A tüzes napot állandóan eltakarták a sötét felhők, a nyíló virágokat lecsapkodta a csaknem folyton zuhogó eső, az emberek, virágok fázósan húzódtak össze az őszies szélben, amely sivitva nyargalászt. Ilyen körülmények között persze szó sem lehetett a poétikus vidám pünkösdű kirándulásokról, s a mulatni vágyó emberek a zárt falak közé, füstös vendéglőkbe, kávéházakba húzódtak, míg másik részük a templomokba vonult a pünkösdű istentiszteletre.

Azonban, ha külsőleg ilyen komor és sötét is volt a pünkösd, kinn a mezőknek ünnepet jelentett a boru, az eső, mert a mezők életének a tikkasztó meleg és szárazság után a pünkösdű öntözés gazdag táplálékot, új erőt adott, úgy, hogy ha pünkösdű mulatásainkat el is rontotta az eső, pótolni fogja majd ezt a — kenyérrel. A kenyér pedig manapság már nagy ünnepet jelent...

A pünkösdű ünnepek alkalmával úgy a róm. kath., valamint a gör. kel. és református templomokban ünnepi istentiszteleteket tartottak, mindenütt nagyszámú közönség jelenlétében. Így a róm. kath. templomban pünkösd mindkét napján délelőtt fel 10 órakor zenemisék voltak, a melyeket Magyar Pál pápai kamarás-plébános celebrált fényes papi segédlettel. Az első napon az egyházi ének- és zenekar Biebl „Misé“-jét adta elő. Gradualera Steyer István harsonán eljátszotta Zsakovszkynak „Veni Sancte Spiritus“ című szerzeményét, míg offertóriumra az ének- és zenekar Filke: „Confirma hoc Deus“-át adta elő.

A református templomban pünkösd első és második napján délelőtt 10 órakor konfirmációval és urvacsora osztással egybekapcsolott istentiszteletek voltak.

A gör. kel. templomokban szintén mindkét pünkösdű napon délelőtt ünnepi misét, délután pedig vécsernyét tartottak, ma reggel pedig a temető-kápolnáknak volt istentisztelet.

— **Személyi hír.** Dr. Vinczehid Ernő m. főjegyző, alispáni helyettes tegnap este a herculesfürdői országos közigazgatási konferenciáról visszaérkezett Nagybecskerekre.

— **A kulturegyesület ülése.** A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület igazgatósága holnap, június 2-ikán délután fél 5 órakor ülést tart a vármegyei ház alispáni kistermében, amelynek tárgysorozata a következő: 1. Igazgatói jelentés. 2. Tanítók jutalmazása. 3. Iskolai jutalmak és jutalomkönyvek. 4. Az olvasóhelyiség nyári szünete. Az ülésre az igazgatóság tagjai ezuton is hivatalosak.

— **Utóállítás.** Szombaton, folyó 5-én a Rezső-laktanyában utóállítást tartanak. Az utóállítás délelőtt 9 órakor lesz a laktanya tornatermében.

— **A keresztyén nő. yletok Nagybecskereken.** A keresztyén nőegyletek értekezlete f. hó 2-án, közgyűlése pedig 3-án tartatik meg 9 órai kezdettel a lelkészlakon. A 2-án este 6-7 óráig tartandó hála istentiszteleten prédikál nt. Kónya Gábor budapesti lelkész, 3-án délután 5-7-ig kerti partit tartatik a lelkészlakon, melyre belépőjegyet lehet venni 60 fillérért az egylet tagjainál. Ez összejövelekre szivesen meghívja az érdeklődőket az elnök.

— **Esküvő.** Kauffmann Zsigmond, a Nagybecskereken levő Dungserszky-fele szőnyeggyár pénztárosa, a nagybecskereki fiatalság egyik szimpatikus tagja vasárnap vezette oltár elé Hajnal Irma felsőmuzslyai tanítónő. Az

esküvőt Nagyszentmiklóson tartották meg a menyasszony szüleinek a házában, ahol díszes vendégsereg gyűlt össze a lakodalomra.

— **Eljegyzés.** Harsányi Béla nagybecskereki áll. végrehajtó eljegyezte Franzén Mihály bájós és szeretetre méltó leányát Rózát Zsombolyáról.

— **Az ügyvédi kar köréből.** Dr. Havas Kálmán ügyvéd irodáját Perlaszon megnyitotta.

— **Honvédek mint tüzoltók.** Emilitettük, hogy a honvédség részéről 16 közlegény és 4 altiszt számára tüzoltótanfolyamot tartottak, amelyen a katonákat úgy elméleti, mint gyakorlati uton megismertették a tüzoltással. A tanfolyam záróvizsgálja szombaton délután volt a tüzoltó-örtányán nagy közönség jelenlétében. A vizsga után az elnök Schramek Ferenc honvédszázados elismerésének adott kifejezést a tapasztaltak felett s köszönetet mondott Krzpelka Jenő tüzoltó alparancsnoknak a katonák kiképzéséért.

— **A gör. kel. szerb zsinati választások.** Mint lapunkkal illetékes helyről közlik, Nagy-kikindán a gör. kel. szerb zsinati választásoknál nem a szerb radikálisok, hanem a demokraták győztek 54 szavazattal 46 ellen. A szerb radikálisokat, forrásunk szerint, a választásoknál egyébként is vereség érte, mert az itteni egész gör. kel. szerb püspöki egyházmegyében 103 választott zsinati tag közül csak 22 a radikális.

— **Halálozás.** Dr. Fialowski Lajos nyug. főgimnáziumi tanár, aki a tudományos és pedagógiai téren országos elismerést vívott ki, május 30-án Budapesten 64 éves korában meghalt. Az elhunytban dr. Fialowski Béla nagybecskereki kir. törvényszéki orvos bátyját gyászolja. Haláláról a család a következő gyászjelentést adta ki:

Alulírottak mélyen szomorodott szívvel tudatják az összes rokonság nevében, hogy dr. Fialowski Lajos főgimnáziumi nyug. tanárélete 64-ik évében 1909. évi május hó 30-án reggel 1/8 órakor, a halotti szentségek ajtatos felvétele után az örök nyugalomra tért. A megboldogultnak hűlt tetemei a róm. kath. egyház szertartása szerint f. évi június hó 1-én, délután 4 órakor, a VI. Eötvös-utca 46. sz. a. volt lakásán fog beszenteltetni és onnan a központi temetőben helyezik sírba. Engesztelő szent miseáldozat a megboldogultnak lelki üdvéért folyó évi június hó 2-án, délelőtt 10 órakor fog a terézvárosi plébániatemplomban megtartatni. Budapest, 1909. május 30-án. Áldás és béke lengjen drága porai fölött! Fialowski Béla dr., Fialowski Malvin férjezett Müller Rudolfné, Fialowski Helén özvegyült Altmann Adolfné mint testvérei. Id. Müller Rudolf főmérnök mint sógora. Fialowski Béláné szül. Horn Mária min. sógoronője. Ifj. Müller Rudolf és neje, Müller Béla és neje, Müller-Dvorcsák Malvin, Altmann László, Juliska, Mária, Fialowski Irén, Béla, László, Lajos, Mária és Gizella mint unokaöccseik és hugai.

Részvétellel értesülünk, hogy Nedelkovic Lázár melenczei segédjegyző május hó 30-án 44 éves korában meghalt. Az elhunytat ma délután temették el nagy részvétellel.

— **A filharmonikusok hangversenye.** A nagybecskereki filharmonikusok szombat esti hangversenye ez alkalommal nem valami nagyszámú hallgatóság előtt folyt le s a Lloyd-társulat nagyterme alig telt meg félig közönséggel. Ennek a magyarázata az lehet csak, hogy a közönség nyár idején nem szivesen ül zárt teremben, még jó muzsikáért sem, mert hogy a muzsika jó, sőt, nagyon jó volt, az tény. A zenekar csak oly lelkesedéssel játszott száz embernek is, mintha háromszor annyian szorongtak volna a teremben s akik meghallgatták a hangversenyt, bizonyára nem sajnálták meg, mert válogatott műsorban volt részük. Első pont volt Mascagni: Nyitánya a „Parasztbecsületből“, majd Lewin Hermann, az izr. hitközség kitűnő kantora elénekelté Rossini: „Tell Vilmos“-ának nagy áriját és Grünfeld: „Sängers Vcrüberziehen“-jét pompásan s a közönség percekig tartó zugó tapsal tüntette ki őt. Ugyancsak nagy sikerben volt része Hiller Lászlónak is „Román“- című szerzeményével, a melynek szombaton este volt a bemutatója s a melynek szép melodiája mindvégig lekötötte a hallgatóság figyelmét. Mendelssohn: „Szarnyükt-kettős“ et Tolveth Oszkár és Lenhardt Antal játszották nagy tetszés mellett, majd Grieg híres „Peer Gyut“-jét adták elő kifogástalanul, végül pedig Mendelssohnak: „Nászinduló“-ja került sorra szintén szabatos szép előadásban s ezzel a hangverseny véget ért. A dirigálásért és betanításért Ripka Imre karnagyot illeti az elismerés, akit a közönség szintén meleg ovációknak részesített.

— **A hadastyánok mulatsága.** A nagybecskereki első katonai hadastyán-egylet pünkösd vasárnapján a Rózsa-szállodában hangversenyt rendezett, amelyen a szegedi 5-ik honvédszázad zenekara játszott, míg a pünkösd hétfőre tervezett majális az idő kedvezőtlenessége miatt elmaradt s helyette a kaszinóban volt hangverseny. Sajnos, hogy a derék hadastyánok mulatságának a rossz idő miatt anyagilag nem volt olyan nagy sikere, mint ahogy kellett volna, de egyébként igen szép volt a mulatásuk.

— **Paul Jaques,** az ismert német előadó-művész, aki már Nagybecskereken sok kellemes estét szerzett a közönségnek, jeles művészekből és művésznőkből álló társulatával két estére való vendégszereplésre ismét Nagybecskerekre érkezik. Paul Jaques és társulata a Marcoin-fele vendéglő kertjében június 3-án, csütörtökön és 4-én, pénteken tartja előadásait, válogatott, kitűnő műsorral. Az előadások kezdete este 8 órakor lesz, belépő-díj 1 kor. 20 fillér.

— **Öngyilkos pénzügyőr.** Hegyközi István kiszombori 23 éves pénzügyőr vasárnap reggel Nagybecskerekre jött a szülei látogatására, akik a Melenczei-utcában levő Steckhardt-féle házban laknak. Megérkezése után alig egy óra múlva azután lövés dördült el a szobában. A lövésre a szülők berohantak a fiuhoz, aki átlőtt mellel, füstölő revolverrel a kezében holtan hevert a földön. Az előhívott orvos már csak halált konstataitott. A rendőrség az öngyilkosság ügyében vizsgálatot tartott, azonban az öngyilkos után semmiféle irás nem maradt hátra s a szülők maguk se tudták megmondani, hogy mi késettethette a fiatal embert arra, hogy eldobja magától az életet. Az öngyilkos pénzügyőrt tegnap temették el élénk részvét mellett.

— **Elhanyagolt utca.** Vettük a következő sorokat:

Tekintetes szerkesztő ur! Akiknek az Amerika-negyedben a Bakics- és Losonczy-utca környékén dolguk van, azok sokszor megütköznek, hogy a város belsejében hogyan tűr meg a városi hatóság egy közrendészeti, köztisztasági, mint közegészségi szempontból olyan elhanyagolt utcát, mint a Losonczy-utca? Hát ezt mi, akik ott a környéken lakunk, magunk is sokszor kérdeztük. A Losonczy-utca tényleg olyan elhanyagolt állapotban van, hogy azt még egy falu is szégyelhetné, nem pedig egy állítólag rendezett tanácsu város. Ez az alig száz lépés hosszú, két megkezdés forgalmu utvonalat összekötő utca mindenekei előtt — nincs kikövezve. Sokat panaszkodtak már e miatt az ott lakók, sőt az utcában levő háztulajdonosok bizonyos összeget már föl is ajánlottak hozzájárulásként az utca kikövezéséhez, de a város azt kíváná, hogy a több mint hatvan százalék pótdátó fizető polgárság még ennek tetejébe a maga költségén utcaikat is kiköveztesse. Mivel pedig ilyen abszurdumra nem hajlandó, az utca marad tovább a maga elhanyagolt állapotában. És száraz időben az utca tele van szeméttel, esős időben kocsiival nem lehet sem az utcába bejutni, sem pedig a Mária Terézia-utcaból a Bakics-utca, vagy viszont eljutni. Aki bérkocsival megy, annak az utca sarkán le kell szállani, aki terhet visz kocsiján, az viszont úgy segít magán, hogy fölmege a járdára. Így teszik ezt például mindennap néhányszor Marcoin vendéglős emberei, akik a söröskocsival a járdán sétálnak, közbe lezuzak a házak falsait, meg rongálják a járdát s a háztulajdonosok a város jóvoltából a pótdadón kívül folyton javíthatják járdáikat, házaikat. Az utca hepehupas gödörében továbbá megáll a víz, díszes posztákat képez, amelyek azután állandóan büzlének s büzzükkel megfertőzik az egész környék levegőjét. Ez ugyan a városi közegészségügyi, köztisztasági, közrendészeti és más egyéb szabályokba ütköznék, de senki nem törődik vele. Ugyilátszik ezek a szabályok mind arra valók, hogy elsősorban az illetékes hatóságok ne törődjenek vele. Nem tudom, mi az oka ennek a hanyagságnak, de azt tudom, hogy az utak, utcák jókarban és tisztántartásáról a város vezetőségének kell gondoskodni s vetkes mulasztást követnek el azok, akiknek ez feladata és kötelessége.

Kérem tekintetes szerkesztő urat, sziveskedjék jelen soraimat nyilvánosságra hozni, hátha magába száll a város vezetősége, vagy pedig figyelmet kelt a fölötte hatóság előtt, a mely esetleg kioktathatja a rendre a város vezetőségét. Vagyok köszönetemet kifejezve, kiváló tisztelettel a környékbeli lakók nevében — A.

— **Ha rossz a gomyra,** már holnap reggel igyék éhgyomorrra fel pohár Ferenc József-késérővizet. A kellemetlen érzések csakhamar megszűnnek és étvágya fokozottabb mértékben fog visszatérni. Ezen rég idők óta népszerű és valóban ritka természeti gyógykincset a legjelesebb orvosok állandóan ajánlják. 1907/4

— **Elveszett 1908.** december hó 24-én egy Schmidt Jakab névre szóló Torontálmegyei központi hitelszövetkezeti részvénykönyvecské. A becsületes megtaláló felkeretik azt e lap szerkesztőségében átadni.

TÁVIRATOK

A válság.

Kossuth Ferenc audienciája.

Budapest, június 1. (A „Torontál” ered. távirata.) A politikai válság előterében ma Kossuth Ferenc legközelebbi királyi kihallgatása áll. Hogy Kossuth mely napon megy Bécsbe, azt eddig még nem állapították meg, valószínű azonban, hogy audienciája e héten lesz. Politikai körökben azt mondják, hogy Wekerle és Andrássy most háttérbe szorultak és Kossuth veszi kezébe a kibontakozást. E hét végére minden esetre jelentős fordulat várható Kossuth audienciájából kifolyólag, azonban döntés a válságban még egyhamar nem lesz.

A kibontakozás.

Budapest, június 1. (A „Torontál” eredeti távirata.) Politikai körökben azt mondják, hogy a kibontakozás még messze van s hogy a válság hosszú ideig fog tartani. Ezeknek a köröknek a véleménye szerint azonban a kibontakozás vége mégis csak az lesz, hogy a király a függetlenségi pártot bizza meg a kormányzással, de garanciát fog kívánni, hogy a függetlenségi párt a politikai élet rendes folyamatát ne akarja erőszakos változásokkal megakasztani.

Khuen-Héderváry Károly gróf volt miniszterelnök egy ujságíró előtt a kibontakozásról nyilatkozva kijelentette, hogy ő nem hajlandó a politikai mumus szerepére vállalkozni és éppen úgy nem vállalkozik alkotmányellenes kormányzásra. De ezt nem akarja sem a király, sem a trónörökös s mind a ketten azon fáradoznak, hogy az alkotmányos kibontakozást létrehozva, a nyugalmat hosszabb időre biztosítsák.

Más oldalról a kibontakozásra nézve viszont azt jelentik, hogy a helyzet rosszabbodott. Ez a forrás Sztéryi József államtitkárnak egy nyilatkozatát kolportálja, amely szerint Sztéryi kijelentette volna, hogy minden el van rontva s nem lát eshetőséget a megfelelő kibontakozásra.

A pünkösdi szenzációk.

Budapest, június 1. (A „Torontál” ered. távirata.) A politikai világ azokkal a pünkösdi politikai szenzációkkal foglalkozik, amelyekkel az egyes bécsi és budapesti lapok pünkösdi számai kedveskednek olvasóiknak. Az egyik szenzációval a „Neue Freie Presse” szolgál. Közli, hogy a függetlenségi párt egy tekintélyes része Kristóffy közvetítésével memorandumot juttatott a királyhoz, amelyben a következő kibontakozási terv foglaltatik:

A király tiszta függetlenségi kormányt nevezzen ki. A kabinet kötelezettséget vállal az összes állami szükségletek kielégítésére, egy választójogi reform keresztülvitelére, az annektáció és az annektációs költségek parlamentáris elintézésére, újonclétszám emelésre meg, a katonai követelmények teljesítésére és mindezt engedelmények nélkül.

A királynak csupán beleegyezését kell adnia ahhoz, hogy a magyar országgyűlés határozatilag mondassa ki az önálló bank létesítését. Arról már aztán szolidárisan kezeskedik a kormány, hogy ez a határozat a gyakorlatban be ne teljesíthessék.

Erről a kibontakozási tervről félhivatalos közlés szerint Kossuth kijelentette, hogy semmit sem tud s az egészét örültségnek tartja.

A másik politikai szenzációt is a „Neue Freie Presse” közli, azt irván, hogy Kossuth mindenáron audienciát akar kieszközölni a trónörökösnel s ez az audiencia nincs is kizárva.

A Pester Lloyd is tud egy kibontakozási tervről.

E szerint Kossuth Holló Lajosnak egész határozottan kijelentette, hogy nem fog hozzájárulni koalíciós kibontakozási tervhez, hanem inkább a közeltekő kihallgatáson a királynak a függetlenségi párt kibontakozási tervét fogja előterjeszteni. Ennek ezek a főbb alapelvei: 1. A függetlenségi párt kész a bankkérdést egy évre kikapcsolni; 2. ez idő alatt valószínűleg meg az általános, egyenlő és titkos választói jog; 3. a függő kérdések fölötti döntés átengedtetik az új parlamentnek, ha garanciák nyújthatnak azért, hogy az új parlament többségének akarata, a mennyiben ez az önálló bank felállítására iránt fog megnyilvánulni, respektálni fog.

Erről félhivatalosan szintén kijelentik, hogy elejétől végig valótlan.

A politikusok körében ezek a pünkösdi szenzációk élénk izgalmat keltettek s nem nagyon hisznek a félhivatalos cáfolatoknak, hanem valószínűnek tartják, hogy Kossuth legközelebbi királyi audienciáján teendő előterjesztései közel fognak járnai ezekhez a kibontakozási tervekhez.

Gyűlések az önálló bank mellett.

Budapest, június 1. (A „Torontál” ered. táv.) A pünkösdi ünnepek alatt az ország több helyén tartottak gyűlést az önálló bank érdekében. Így pünkösdi vasárnapján Zentán volt népgyűlés, amelyen az önálló bank mellett foglaltak állást, Besztercebányán pedig az ottani függetlenségi párt választmánya ülésezett és szintén az önálló bank mellett foglalt állást. Pünkösdi másodnapján Sátorajauhelyen volt nagy gyűlés, a banksoport tagjainak tömeges részvételével, továbbá népgyűlés volt Hódmezővásárhelyen, míg Temesvárott tegnap a temesvári függetlenségi párt tartott közgyűlést s mindenütt az önálló bank létesítése mellett agitáltak.

A király Pozsonyban.

Budapest, június 1. (A „Torontál” ered. táv.) Mint Pozsonyból sürgönyzik, a király ma délelőtt 10 óra 50 perckor külön udvari vonaton Bécsből Pozsonyba érkezett az ottani Erzsébet-gyermekotthon felavatására. A királyt a pozsonyiak nagy ünnepélyességgel fogadták s az udvari váróteremben Broly Tivadar polgármester üdvözölte, amire a király röviden válaszolt. A király a pályaudvarról Frigyes főherceggel a lakosság nagy sokaságának sorfala között a Várhegyen levő Erzsébet-Gyermekotthonba hajtatott. Itt Pongrácz Ferenc gróf, a gyermekotthon egyesület elnöke engedelmet kért a királytól a felszentelésre, amit a király megadván, Kohl Medárd püspök fényes papi segédlettel felszentelte a gyermekotthont. Ezután a király cerclet tartott, majd Izabella főhercegnőnek, a gyermekotthon védnöknőjének kíséretében megtekintette az Otthon helyiségeit s a tapasztaltak felett elismerését fejezte ki. Az Otthon megtekintése után a király Frigyes főherceg palotájába hajtatott, ahol villásreggeli volt. A villásreggeli után a király kihajtatott a pályaudvarhoz, a honnan fél 3 órakor ismét visszautazott Bécsbe.

A szabadkai gyilkosság.

Budapest, június 1. (A „Torontál” ered. távirata.) Mint Szabadkáról jelentik, a Haverdányban semmi újabb fordulat nincsen. A rendőrség ma megint kihallgatta Popper cipészt, aki ismét ugyanazt vallotta, mint először. Haverdáné és Vojtha még mindig nem vallanak.

Határidő-üzlet.

Budapest, június 1. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai főzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (októberre)	26'22—
Rozs (uj)	20'16—
Zab (uj)	15'16—
Tengeri (juniusra)	15'68—
Tengeri (juliusra)	15'96—

Közgazdaság.

A nagyőrszi gazda-ünnep.

(Saját tudósítónktól.)

A megyei gazdasági egyesület karöltve, a nagyőrszi gazdasági egyesülettel, május hó 31-én tenyészállat-kiállítást rendezett Nagyőrszön, melyet egyidejűleg a nagyőrszi gazdák egyszersmind helyi borkiállítását is rendeztek. A kiállítások alkalmából a nagyőrszi gazdák oly nagyszabású gazda-ünnepélyt rendeztek községükben, amelyről igazán csak a legteljesebb elismerés hangján lehet megemlékeznünk. Az egész község ünnepi díszben állt; az akác soros utcák házairól a lobogók százai lengtek alá s az összes utcáknak díszkapuk várták az érkező vendégeket, a templom előtt felállított díszsátor pedig a kiállítás megnyitására s a díjak kihirdetésének szolgált ünnepi helyül. Az érkező vendégekre jóleső és kedves benyomást gyakorolt a fogadás melegsége, melyben őket a derék nagyőrsziek részvették. Csekonics Sándor gróf és Hadfy Károly elé hosszú kocsisorban és lovasbanderiummal vonultak ki a nagyőrsziek a községbeli földek határáig s nagy küldöttséggel fogadták az érkező vonatknál dr. Mihálovics Ödönt, ki a vármegye főispánjának a képviselőtében jelent meg, továbbá dr. Vinczehidny Ernő m. főjegyző, alispáni helyettes, dr. Pap Gézá, a megyei gazdasági egyesület egyik alelnökét és még számos megyebeli és temesmegyei urat, kik valamennyien örömmel jelentek meg Nagyőrszön, hogy ennek a szép községnek és a környékbeli községeknek gazdasági haladásáról s törekvéseiről meggyőződést szerezhessenek.

Az egész ünnepély sorrendje a következő volt: Reggel 5 órakor ébresztő. D. e. 6—8 ig az állatok felhajtása. D. e. 8—9-ig az érkező vendégek fogadása. 9 órakor ünnepi nagymise. A kiállítás megnyitása d. e. 10 órakor történt a kiállítási díszsátorban, hol Moór Miklós üdvözölte Csekonics Sándor grófot s felkérte a kiállítás megnyitására. Erre Csekonics Sándor gróf lelkes szavakkal méltatta a nagyőrsziek dicséretes gazdasági törekvéseit, a kiállítás jelentőségét és célját s lelkes éljenzés kíséretében a kiállítást megnyitottak nyilvánította. Erre megalkotották bíráló bizottságot.

A bíráló bizottságok déli 12 órakor fejezték be működésüket, mikor is az eredmény kihirdetése s a díjaknak ünnepélyes kiosztása következett. A bíráló bizottság tagjainak névsorát, valamint a díjazás eredményét lapunk legközelebbi számában fogjuk közölni.

Délután 1 órakor 200 terítékű lakoma volt, melyen az első felköszöntőt Hadfy Károly mondta, ki magas színvonalu beszédben a megyei gazdasági egyesület vezetésének érdemeit méltatta, gróf Csekonics Sándorra, az egyesület alelnökére emelte poharát. Csekonics Sándor gróf a nagyőrszi gazdákat éltette. Dr. Pap Géza nagyhatalmú beszéddel a föld szeretetével egybekapcsolt hazafiságra buzdította a megjelent gazdákat. Kaufmann István a nagyőrszi gazdasági egyesület és annak vezetését, Lukácsy Imre dr. Pap Gézá, Willkomm Ádám plébános dr. Vinczehidny Ernő megyei főjegyzőt éltette. Tillschneider Vilmos a kiszomboriak nevében mondott lelkes felköszöntőt, Kohlen Vilmos Hadfy Károlyra, dr. Strubert Marton Andorra. Petrács György pedig a községi előjáróságra emelte poharát.

A lakoma a legvidámabb hangulatban d. u. fél 4 óráig tartott, amikor is kezdetét vette a 4200 méter távolságu ügetőverseny, amelynek eredménye a következő: A versenyre nevezett kilenc fogat közül első lett Wolf Miklós fogata (Nagyőrsz) 2. díjat nyerte Gottschall Miklós fogata (Grabác), a 3. díjat nyerte Róth József fogata (Nagyőrsz), a 4. díjat nyerte Herbeck Mihály fogata (Kisőrsz), az 5. díjat nyerte Matusz János fogata (Nagyőrszentmiklós).

Piaci árak.

buza	50 kgr.	13'80 korona
kétszeres	"	9—
rozs	"	9—
árpa	"	8—
zab	"	7'80

Felelős szerkesztő: SOMFAI JÁNOS.

Dr. HAVAS KÁLMÁN

ügyvédi irodáját
megnyitotta

PERLASZON

Telefon 12. sz. :::: Telefon 12. sz.

1094/1909. sz. Zichyfalva község előljáróságától.

Árlejtési hirdetés.

Torontálvármegye törvényhatósági bizottsága 909—12918/1909. sz. alatt jóváhagyván községünk képviselőtestületének **községháza és jegyzői lak építésére** vonatkozólag hozott határozatát, ezen összesen 49525 kor. 57 fill.-re előirányzott munkálatok biztosítására **f. é. június 19-én d. e. 8 órára** Zichyfalva község házában tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdették.

A fent említett munkálatok az 1909. évben eszközendő munkaátadás napjától számítandó 8 nap alatt megkezdendők és a munkaátadás napjától számítandó 7 hónap alatt teljesen befejezendők.

Felhivatnak tehát a versenyezni óhajtok, hogy a fenti munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó zárt ajánlatokat a kitűzött nap d. e. 10 órájáig az alólirott előljáróshoz annyival is inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem vétetnek.

Az ajánlathoz előirányzott összeg 5% megfelelő bántpénznek letétbe helyezéséről szóló nyugta csatolandó.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó tervek és feltételek alólirott előljáróság hivatalos helyiségében a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Munkát elnyerő vállalkozó köteles a munkák tartosságáért a felülvizsgálat napjától számított egy évig jót állani és letett 5% bántpénzét 10% biztosítékra kiegészíteni, mely biztosíték után, amennyiben az készpénzben adatik, a község a kifizetés napjáig 5% kamatot fizet.

Zichyfalva, 1909. évi május hó 25.

524—33

Községi előljáróság.

Császárfürdő Budapest. Nyári és téli gyógyhely, a magyar Irgalmas-rand tulajdona. Elsőrangú kenes hévízű gyógyfürdő; modern berendezésű gőzfürdő, kényelmes iszap-, medencés- és kádfürdők, melyek kiváló gyógyhatással használnak az összes reumatikus és idegbántalmaknál. — **Uszodák, hőlégszénasavas- és villamosvízfürdők. Ivó- és belégzési kúra.** Prospektust ingyen és bérmentve küld.

332—16.5

Az Igazgatóság.

Legelő-bérbeadás.

Torontálvármegyében Szerbszentmárton község határában fekvő

134 hold jó minőségű legelő, továbbá 232 hold fele részben jó minőségű legelő és kaszáló, fele részben nádas, folyó évi június hó 10-én délelőtt 9 órakor Szerbszentmárton község nagyvendéglőjében

megtartandó nyilvános szóbeli árverés útján 1910. január 1-ig terjedő időre fog haszonbérbe adni. — Korábban jelentkezők ezen fenti ingatlanokat árverés nélkül is azonnal haszonbérbe vehetik.

Bővebb felvilágosítással szolgál

531—11

04/1909. sz. Németh község előljárósága.

Hirdetés.

Alólirott község előljárósága részéről ezennel közhirre tételik, hogy a község tulajdonát képező

vadászati jog bérlet

nyilvános árverésen a község hivatalos helyiségében **f. évi június 5-én d. e. 9 órai** kezdettel 6 (hat) egymásután következő évre bérbe fog adni.

Az árverési feltételek Németh község jegyzői hivatalában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Németh, 1909. évi május hó 27.

529—3.2

Községi előljáróság.

HIRDETME NY.

Keglevichháza körjegyzőségéhez keresetlik havi 70 K. fizetés mellett egyelőre 2 hóre egy **irnok-végrehajtó.**

Az állás azonnal elfoglalható. Megjegyeztetik, hogy az állás 800 kor. fizetés mellett rendszeresített, most törvényhatósági jóváhagyás alatt áll és a legrövidebb idő alatt pályázat útján fog véglegesen betölteni. Természetesen a már előbb megismert és bevált egyén előnyben fog részesülni.

Keglevichháza, 1909. évi május 29.

530—2.1

Községi előljáróság.

Valódi brünni szövetek

É az 1909 évi tavaszi és nyári időnyre.

Egy szelvény 8-10 m. hosszú	1 szelvény 7 korona
teljes térfelhagyás (Kabát, nadrág és mellény)	1 szelvény 10 korona
előgondó, csak	1 szelvény 12 korona
	1 szelvény 15 korona
	1 szelvény 17 korona
	1 szelvény 18 korona
	1 szelvény 20 korona

Egy szelvényt fekete szalonruhához 20.— K.-ért, színtűgy felöltőszövetet, turistalődönt, selyemkangarut stb. stb. gyári áron küld a mint megtekintésére és azonnal cég mindenütt ismert posztgyári raktár

SIEGEL-IMHOF Brünn.

Minták látnon és bérmentve.

Az előnyök, a melyeket a magánvevő élvez, ha szövetruháit közvetlen Siegel-Imhof cégnél, a gyári piacon rendel meg, igen jelentékenyek. Szabott, lejelölt árak. Óriási választék. Mintáid, figyelmes átvizsgálás, még a legkisebb rendelésnél is, teljesen trisz árban

287—4029

3261/1909. A törökbecsei járás főszolgabírájától.

Pályázati hirdetés.

Torontálvármegye törökbecsei járásához tartozó Beodra községben ujonnan rendszeresített s évi 1000 kor. fizetéssel javadalmazott **segédjegyzői állásra** ezennel pályázatot hirdetek.

Felhivom mindazokat, akik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883: I. t.-cikk 6. §-ában, illetve az 1900: XX. t.-cikk 3. §-ában meghatározott képesítésüket s eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket hozzám **f. évi június 20-ig** adják be.

A választás napját később fogom meghatározni.

Törökbecse, 1909. évi május hó 20.

519—3.3

Dr. Csávósy Ignác,

főszolgabíró.

Hirdetés.

Szerbelemér községe a

vadászati jogát

f. évi június 7-én d. e. 9 órakor fogja 6 (hat) évre haszonbérbe adni.

Feltételek megtekinthetők.

Szerbelemér, 1909. évi május hó 26.

522—3.3

Az előljáróság.

358/1909. sz.

Nagyösz község előljáróságától.

Hirdetés.

Nagyösz község képviselőtestülete törvényhatóságilag jóváhagyott 548. kgy. 7864/1909. sz. határozatában kimondotta, hogy a községnek körülbelül 720 méter hosszú **Templom-utcáját** 3 méter szélességben basalt cyklop-kövekkel **kikövezeti.**

A kövezés és anyagszállítás vállalati úton lévén foganatosítandó.

Felhívjuk vállalkozni szándékozókat, hogy az alábbi feltételek figyelembevételével írásbeli ajánlataikat mielőbb, de legkésőbb **f. évi június 15-ig** alólirott községi előljáróshoz adják be.

Az ajánlat el, vagy el nem fogadása iránt a községi képviselőtestület határoz.

Feltételek: 1. Minta beküldése mellett megjelölése a könyagnak és annak ára köbm.-ként a nagyösz vasuti állomásra. 2. Ajánlat a kövezési munkára □-et m.-ként. 3. A köanyagot a vasuti állomásról, ugyszintén a kövezéshez szükséges homokot díjtalanul a község ingyen szállítja a helyszínére. 4. Ezen munkálat vállalati összege annak befejezése és kifogástalan átvétele után egyösszegben fog kifizettetni.

A munkálat végrehajtására mérvadó az állami kövezési munkálatokra vonatkozó általános feltételek.

Nagyösz, 1909. évi május hó 28.

532—1.1

Községi előljáróság.

4/1909. öszs.-biz. sz. Nagybecskerek városi öszeirő-biz.

Hirdetés.

Közhirre tételik, hogy a Nagybecskerek városi öszeirő-bizottság az esküdtképesek alapajstromát 1910. évre elkészítette, és hogy az alapajstrom a városi kiadói hivatalnál folyó évi június hó 1-től kezdve 15 nap alatt bárki által megtekinthető, és hogy az ellen akár alkalmas egyénnek kihagyása, akár nem alkalmasnak bejegyzése miatt ezer 15 nap alatt, tehát f. évi június hó 15-ig bezárólag a hivatalos órákban d. e. 8—12 és d. u. 3—5 óráig bárki felszólalhat, valamint ezen felszólalásokra, melyek szintén közzemlére fognak kitétetni, folyó évi június hó 16-tól június hó 23-ig bezárólag bárki észrevételeket tehet. A felszólalások és észrevételek az öszeirő-bizottság elnökének írásban nyújtandók be, vagy szóval előterjeszhetők.

Nagybecskerek, 1909. évi május 29.

Dr. Perisics Zoltán,

polgármester, mint az öszeirő-biz. elnöke.

534—1.1

1909. évi május hó 1-étől már állandóan kapható!

Magyar forrás. Hugsavoldó és hogsavoldó Magyar forrás.

SZULTÁN-FORRÁS

Magyon kellemes, tiszta izú, szénsavban gazdag, dus Lithion-tartalmu ásványvíz.

Gyógyító és üdítő ital.

Dus Lithion-tartalmu következtében sikerrel alkalmazható vese-, hogsav- és hogsavoldó esetében, továbbá a légző- és emésztő-szervek hurutos bajainak gyógyítására.

SZULTÁN Lithion-gyógyforrás-vállalat.

Kutkezelőség és központi iroda: **EPERJES.** Igazgatóság: **BUDAPEST, VI., Ferenc József-rakpart 22.** — Kapható már külföldön is a következő városokban: Brüsszelben, Páris, London, Newyork, Ostendében.

Telefon Eperjesen : 74. Telefon Budapeston III—93

Főraktár Nagybecskerekben: **Ro'sa Béla** fűszerkereskedésében és azonkívül mindenütt kapható.

327—100.25